

[Harald Nielsen.]

vækker kritik, men det synes jeg er uberettiget. Jeg synes heller ikke, det ærede medlem hr. Holger Eriksen havde ret i, at samfærdselsforholdenes udvikling har gjort den bestemmelse overflødig. Det må erkendes, forekommer det mig, at de vælgere, der bor nær ved regering og administration, og det er jo dem i den tættest befolkede del af landet, alene i kraft heraf har en politisk fortrinsstilling, ganske simpelt fordi de let og bekvemt og uden bekostning til lange og dyre rejser kan få både konge, regering og centraladministration i tale.

Vor politiske historie er da heller ikke uden eksempler på, at hovedstadens befolkning i afgørende situationer ved et hastigt arrangeret folketog, demonstrationstog eller på anden måde har grebet bestemmende ind i den politiske udvikling på en måde, som den øvrige befolkning er afskåret fra. Dertil kommer, at mange for den enkelte borger, kommune, forening, organisation, eller hvad det nu kan være, vigtige afgørelser falder i centraladministrationen, hvorfor det også i denne forbindelse er en fordel at have hurtig og let adgang til personlig at få centraladministrationens folk i tale.

På denne baggrund synes det mig særdeles rimeligt, at man søger at skabe lidt balance i tingene ved at give de tyndt befolkede egne, og det vil jo stort set sige de fra hovedstaden længst borte liggende egne, en forholdsmæssigt lidt talstærkere rigsdagsrepræsentation. Hovedstadens indflydelse kan såmænd være dominerende nok endda. I praksis betyder dette, at der knap skal så mange stemmer til et mandat i de tyndt befolkede egne som andetsteds, men når man også har villet give dette forhold skylden for, at et parti i et amt eller et antal af amter skal betale f. eks. 16 000 stemmer pr. mandat, medens andre partier i det samme område slipper meget billigere til det, beror dette på en misforståelse. Vi vælger kredsmandaterne amtsvis, og hvis f. eks. et parti i et amt har vundet et mandat og har omtrent stemmer til et til, bliver betalingen for det ene mandat meget stor, omvendt for et parti, der lige har stemmer nok til de mandater, det har fået. Det er ikke noget, der har med valglovens hensyntagen til de tyndt befolkede egne at gøre; det hænger sammen med hele den måde, hvorpå der vælges, og

det rammer alle partier og rammer forskelligt fra valg til valg.

Endvidere vil jeg gerne udtale min tilfredshed med, at man i valglovsforslaget har strøget den nugældende bestemmelse om, at vundne kredsmandater i den matematiske retfærdigheds navn kan fratages et parti, hvis det bliver overrepræsenteret ved kredsvalgene. Som allerede omtalt har kredsmandaterne en særlig karakter, og det ville rent lokalt føles som uretfærdigt og helt uforståeligt, om et med lokale øjne set på normal vis erobret kredsmandat skulle afleveres til et andet parti efter valget. Løvrigt er det jo således, at efter indførelsen af reglen med at dividere med 1,4 — 3 — 5 — 7 o. s. v. ved udregningen af, hvem de vundne kredsmandater tilfalder, er der ikke mere nogen sandsynlighed for, at noget parti bliver overrepræsenteret ved kredsvalgene, i hvert fald er det meget lidt sandsynligt, at noget sådant vil ske.

Endelig har jeg også et par bemærkninger at gøre til den diskussion, som føres vedrørende bestræbelserne for at begrænse partisplittelsen. Jeg kan naturligvis nok se, at der er noget paradoksalt i, at først udfolder man de mest energiske bestræbelser for at få den 100 pct.s matematiske retfærdighed frem i mandatfordelingen partierne imellem, og bagefter sætter man så en bestemmelse ind, der skal sørge for, at retfærdigheden dog alligevel ikke bliver helt 100 pct., således som det jo også sker i den gældende valglov. Men det paradoks må forholdstalsvalgmådens fanatiske tilhængere klare; vi fra vor side melder hus forbi, for dem har vi aldrig hørt til. Vi har altid ment, at hensynet til at skabe en arbejdsdygtig og beslutningsdygtig rigsdag gik forud for hensynet til den matematiske retfærdighed, og hvor de to hensyn kolliderede, måtte matematikken vige, og det mener vi fremdeles.

Kritikerne af den begrænsende bestemmelse, som i valglovsforslaget er sat ind vedrørende nye partier, glemmer nemlig, at noget sådant allerede findes i den gældende valglov. Der er heller ikke i den gældende valglov aldeles fri bane for et nyt parti. Det er jo ikke sådan, at et nyt parti uden videre kan opstille sine kandidater rundt om i amtterne, og hvis så alle disse kandidater får tilsammen en 12—14 000 stemmer, så får en af dem et tillægsmandat. Sådan er det ikke, men sådan skulle det jo være, hvis